

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/27/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119202113
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119202113.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Martina Filakovského v spore žalobkyne: E. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XX/XX, H., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 2, Bratislava, IČO 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 2.091,29 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 4. júna 2019 č.k. 10Csp/21/2019-66 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

Stranám konania sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyňi 300 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.“

2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C 395/2014-62, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy bola žalobkyňa úspešná. Predmetný rozsudok Okresného súdu nadobudol v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/30/2017 zo dňa 25.07.2017 právoplatnosť dňa 29.09.2017. Navyše súd uviedol, že v predmetnej zmluve sa tiež nedá prehliadnuť ročná úroková sadzba úveru 70,01 %, ktorá niekoľkonásobne prevyšuje úročenie obdobných úverov v peňažných ústavoch a súdy spravidla takúto podmienku vyhodnocujú ako neprijateľnú a neplatnú pre rozpor s § 3 Občianskeho zákonníka.

3. Žalobkyňi mal byť titulom zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 22.11.2013 poskytnutý úver vo výške 1.500 eur, ale reálne jej bola poskytnutá suma 1.284,25 eura. Žalobkyňa v čase, keď zamestnávateľovi žalobkyňi bola predložená výzva na vykonávanie zrážok zo mzdy, uhradila žalovanému sumu 964,44 eura. Uvedené tvrdenia žalovaný nespochybnil.

4. Žalovaný si na základe predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy uplatnil u zamestnávateľa žalobkyne zrážky zo mzdy, pričom súd v predmetnom konaní s ohľadom na ním prijaté závery konštatoval, že na to

oprávnený nebol. Pokiaľ žalovaný aj napriek tomu predmetnú dohodu o zrážkach zo mzdy použil a žiadal na základe nej vykonávať zrážky zo mzdy, takéto jeho konanie bolo spôsobilé privodiť ujmu žalobkyni. V dôsledku uvedeného bola žalobkyňa nútená brániť sa podanou žalobou o neplatnosť predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, pričom bola úspešná. S ohľadom na uvedené okolnosti je podľa názoru súdu naplnený vyššie uvedený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadosťučinenie a to, že boli porušené práva žalobkyne ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov.

5. Podľa ust. § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

6. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá (§ 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. v znení účinnom od 10.06.2013).

7. Vyššie uvedené ustanovenie, či už v pôvodnom alebo terajšom znení, predstavuje ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Novšie znenie Zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovenej Zákonom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé čo i len privodiť ujmu spotrebiteľovi.

8. Pri určení výšky finančného zadosťučinenia bolo súdom prihliadnuté na skutočnosť, že žalovaný uplatnením zrážok zo mzdy na základe neplatnej dohody vyvolal u žalobkyne stav, ktorý jej nebol príjemný, evidovali ju totiž u zamestnávateľa v počítači v tom smere, že má nejaký problém so splácaním úveru. Tento nepríjemný stav právnej neistoty musela riešiť podanou žalobou. Zároveň aj potom, čo už súd určil, že je neplatná dohoda o zrážkach zo mzdy a teda sa nemajú zrážky zo mzdy vykonávať, žalovaný ju neustále kontaktoval a rovnako aj jej zamestnávateľa, aby sa vykonávali ďalej a aby úver splácala. Rovnako bolo v danom prípade prihliadnuté aj na skutočnosť, že žalobkyňa neuhradila ani istinu úveru. Žalovaný totiž reálne poskytol žalobkyni úver vo výške 1.284,25 eur, pričom ku dňu žiadosti o vykonanie zrážok zo mzdy žalobkyňa žalovanému zaplatila len sumu 964,44 eur. Hoci táto skutočnosť nevedie k zániku jej nároku na finančné zadosťučinenie, nepochybne má vplyv na posúdenie jeho výšky, keďže súd ho uštaluje na základe svojej voľnej úvahy. Vychádzajúc z týchto konkrétnych okolností prípadu považoval súd za primerané povahe a rozsahu porušenia práv žalobkyne finančné zadosťučinenie vo výške 300 eur, ktoré zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľke dostatočnú satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľov. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia zamietol s tým, že podľa názoru súdu inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej prípadnej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (podobne rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.04.2017, sp. zn. 2Co 137/2016)

9. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a § 257 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, (ďalej len „C.s.p.“). Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške (porovnaj I. ÚS 56/2017). Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je prípad prejednávanej veci. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Aj v súčasnosti podľa § 255 ods. 2 C.s.p. v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 C.s.p. sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

10. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola zamietnutá a žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu

100 %. Ako dôvod uviedol, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a to pokiaľ ide o výšku priznaného nároku a tiež aj pokiaľ ide o základ priznaného nároku. Rozsudok napádal žalovaný aj z dôvodu, že tento neobsahuje označenie žiadnej skutočnosti vyplývajúcej z vykonaného dokazovania alebo z jeho úvahy, ktorou by bola odôvodnená suma 300,- eur. Nedostatok odôvodnenia sumy primeraného finančného zadostučinenia zásadným spôsobom odporuje zákonu. Nie je z neho zrejmé, v čom je napríklad daná primeranosť. Z pojmu „primeranosť“ možno vyvodiť, že súdu je daná možnosť a povinnosť postupovať individuálne, hodnotiť a posudzovať okolnosti konkrétneho zásahu, prípadne stanoviť ďalšie kritériá pre posúdenie každého prípadu. Žalovaný namietal aj výrok o náhrade trov konania. Súd prvej inštancie síce uvádza, že vychádza z toho, že žalobkyňa bola úspešná čo do základu a výška nároku je na úvahe súdu, no nezohľadnil fakt, že žalobkyňa namiesto jedného konania o primerané finančné zadostučinenie nedôvodne a bez zjavne oprávneného dôvodu iniciovala niekoľko konaní.

11. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

12. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvedený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

13. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

14. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadostučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinnosti ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

15. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadostučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

16. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadostučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

17. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

18. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

19. Vo veci 15C/395/2014 Okresného súdu Prešov sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy. Vo vzťahu k takto uplatnenému nároku mala žalobkyňa v konaní plný úspech. Stalo sa tak z dôvodu absolútnej neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy. Okrem uvedeného sa v rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 24.11.2016, č.k. 15C/395/2014-62 poukázalo na viaceré nedostatky uzatvorenej zmluvy o revolvingovom úvere. Jej súčasťou bola aj neprijateľná zmluvná podmienka spočívajúca v ročnej úrokovej sadzbe úveru vo výške 70,01 %, niekoľkonásobne prevyšujúcej úročenie obdobných úverov v peňažných ústavoch. Ďalej sa zdôraznilo, že zmluva nerešpektuje povinnosť uviesť obligatórne náležitosti zmluvy, keď táto neobsahuje náležitosť vyplývajúcu z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z., ktorou je doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, výšku počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia (písm. k). Uvedené spôsobuje, že poskytnutý úver sa považuje podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. za bezúročný a bez poplatkov. Právoplatným ukončením konania vo veci 15C/395/2014-62, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 17Co/30/2017 dňa 29.09.2017, bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyňi požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie. Žaloba o primerané finančné zadosťučinenie bola podaná dňa 30.01.2019, teda v čase, keď ešte neuplynula všeobecná trojročná premlčacia doba vyplývajúca z ust. § 101 Občianskeho zákonníka.

20. Žalobkyňa si bez akejkoľvek pochybnosti v inom súdnom konaní úspešne uplatnila uloženie povinnosti žalovanému zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy.

21. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzovalo od získavania plnení z neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Aj keď zákon, ako to už bolo skôr konštatované, nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadosťučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci vznik ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností hrozil. Napriek neplatnej dohode o zrážkach zo mzdy, žalovaný túto dohodu použil a požiadal zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy. Takéto konanie žalovaného nemožno hodnotiť inak ako konanie odporujúce dobrým mravom. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Žalobkyňa taktiež aj s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 15C/395/2014, v ktorom spochybňoval dôvodnosť žaloby o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, bola dlhodobo nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia konania vo veci 15C/395/2014 Okresného súdu Prešov. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý naformuloval neplatnú dohodu o zrážkach zo mzdy a snažil sa ju použiť na výkon zrážok zo mzdy prostredníctvom zamestnávateľa žalobkyne. Zároveň aj potom, čo súd určil, že je neplatná dohoda o zrážkach zo mzdy a teda sa nemajú zrážky zo mzdy vykonávať, žalovaný ju neustále kontaktoval a rovnako aj jej zamestnávateľa, aby sa vykonávali ďalej a aby úver splácala. Z poskytnutého úveru vo výške 1.500,- eur, odplata za poskytnutie služby bola vo výške 215,75 eur.

Žalobkyni teda reálne bola poskytnutá čiastka 1.284,25 eur. Ku dňu predloženia žiadosti o vykonanie zrážok zo mzdy žalobkyňa žalovanému uhradila sumu 964,44 eur.

22. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritéria, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne. Za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, je preto potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 300,- eur, tak ako to určil súd I. inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej vznikla konaním žalovaného, je akousi satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal.

23. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 C.s.p. rozsudok ako vecne správny potvrdil.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 C.s.p.. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

25. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).